

מעובד מתוך שיעורי הרב יצחק שפירא
ראש ישיבת 'עוד יוסף חי'

בס"ד | פרשת אמור | תשפ"ה | גיליון 47

כוונות המקווה
לבני הנעורים

שאלות
ותשובות
בעבודת ה'

עמוד 34

מהו דופק החיים
שלנו?

התוועדות לרגל
הוצאת 'זה השער'
(חלק ב')

עמוד 22

מה יותר עמוק –
הרוויה או
הצימאון?

התוועדות פתיחת
זמן קיץ

עמוד 9

הקדמת המערכת

שבת שלום לקוראי מעמקים היקרים! לפניכם עלון חדש מלא בתוכן חסידי – מאמרי 'השכלה' ו'עבודה', והתבוננויות מרתקות.

נפתח במאמר אני אחזיק טובה לעצמי?! שייתן לנו מבט חדש ומרענן על התהליך שאנו עוברים בספירת העומר.

לאחר מכן נצטרך להתוועדות פתיחת זמן קיץ שהתקיימה בישיבה. מה אנחנו רוצים להדגיש בעבודת ה' שלנו? את הקו או את הרשימו? את הגילוי או את ההעלם? התוועדות יסודית ונוקבת בסופה אנו מגיעים למסקנה שאנו מוכרחים ללכת על אור אין סוף ברוך הוא.

כעת אנו ממשיכים לחלקה השני ההתוועדות לרגל הוצאת 'זה השער' (חלק ב'). נצלול לזמן השיא של ההתוועדות, בו נלמד מה מחדש לנו אדמו"ר הזקן בשער היחוד והאמונה על תפיסת הזמן, וכיצד אפשר לחיות את הנצח. ולבסוף, נגלה מה בעצם המטרה של כתיבת הספר 'זה השער'.

לאחר מכן מדור התבוננות בסיפורי צדיקים, בו נתבונן בסיפור מפתיע ביותר על ר' נפתלי מרופשיץ.

ולבסוף, שו"ת יסודי בעבודת ה', הפעם על כוונות המקווה לבני הנעורים.

שבת שלום ומבורך, המערכת

לשאלות, הערות, ולקבלת העלון

shiurimshapira@gmail.com

לשמיעת השיעורים בקול הלשון 0733718149

אני אחזיק טובה לעצמי!?

אנו עומדים בימים שבין פסח לשבועות ובהשגחה פרטית אנו קוראים בפרשתנו על פסח, ספירת העומר ושבועות.

מה קורה בין פסח לשבועות, וכיצד זה משתקף בספירת העומר? האם אנו סופרים מפסח או סופרים לקראת שבועות? והאם הספירה הזו היא ירידה והתרחקות או בעצם עליה והתקדמות?

מתרחקים או מתקרבים?

מה בעצם קרה לנו בפסח? בפסח היה גילוי אלוקות גדול שגרם לנו להצליח

לצאת ממצרים – "נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם."

מיד לאחר החג הראשון של פסח אנו מתחילים לספור את ספירת העומר. לפי מה שאמרנו, אפשר לומר שהספירה היא בעצם הרושם שנשאר לנו מהגילוי הגדול. ואכן, זה מה שאנו מוציאים בפינו – 'היום יום אחד ... היום שני ימים...' אנו סופרים כמה זמן עבר מאותו גילוי ובכך מנסים לשמר, לשחזר ולחוות אותו מחדש.

אמנם, כדאי לשים לב שבעוד שבפה אנו סופרים את ההתרחקות שלנו מפסח, את העבר, הרי שבליבנו אנו זוכרים את העתיד ומחשבים שאם היום שני ימים, הרי שבעוד ארבעים ושבעה ימים נגיע אל היעד – חג השבועות ומתן תורה.

אז מה אנו עושים בספירת העומר – מתרחקים מהגילוי שהיה או מתקרבים

אל הגילוי שעתיד להיות?

"משה, בדאי אתה!"

נקרא יחד סיפור המופיע במסכת שבת, שהתבוננות בו תעזור לנו להבין טוב

יותר מה אנו עושים בספירת העומר.

ואמר רבי יהושע בן לוי בשעה שירד משה מלפני הקדוש ברוך הוא בא שטן ואמר לפניו: "רבנו של עולם, תורה היכן היא?" אמר לו: "נתתיה לארץ". הלך אצל ארץ אמר לה: "תורה היכן היא?" אמרה לו: "א-להים הבין דרכה וגו'". הלך אצל ים

ואמר לו: "אין עמדי". הלך אצל תהום, אמר לו: "אין בי". שנאמר: "תהום אמר לא בי היא וים אמר אין עמדי". אבדון ומות אמרו: "באזנינו שמענו שמעה".

חזר ואמר לפני הקדוש ברוך הוא: "רבונו של עולם! חיפשתי בכל הארץ ולא מצאתיה". אמר לו: "לך אצל בן עמרם". הלך אצל משה, אמר לו: "תורה שנתן לך הקדוש ברוך הוא היכן היא". אמר לו: "וכי מה אני שנתן לי הקדוש ברוך הוא תורה?!" אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: "משה, בדאי אתה!", אמר לפניו: "רבונו של עולם, חמודה גנוזה יש לך שאתה משתעשע בה בכל יום, אני אחזיק טובה לעצמי?!" אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: "הואיל ומיעטת עצמך תקרא על שמך". שנאמר: "זכרו תורת משה עבדי וגו'".

ה' נתן את התורה לבני האדם, אך השטן מנסה בכל דרך לומר שהתורה לא ירדה לארץ והיא נשארה בשמים. ואכן, הוא חוזר לה' וזו מסקנתו. אך ה' מפנה אותו למשה רבינו שאומר לו – 'וכי מה אני שנתן לי הקב"ה תורה?'. נשים לב שמשה לא עונה כמו כולם שהתורה לא פה, אלא רק שהוא אינו ראוי לקבל אותה.

אך על תשובה זו גם ה' בעצמו תמה, האם משה הפך לשקרן חלילה? הרי הוא נתן לו את התורה!

תשובתו של משה תלמד אותנו כיצד יש להתייחס להארה גדולה שאנו מקבלים מה', וכך נבין את המסע שאנו עורכים מהגילוי הגדול של פסח ועד נתינת התורה בחג השבועות.

משה כלל לא מתנער מקבלת התורה, באמת ה' נתן לו אותה, אבל הוא לא מוכן להחזיק טובה לעצמו ובעצם לומר עליה שהיא 'אצלו' ו'שלו' – 'רבונו של עולם, חמודה גנוזה יש לך שאתה משתעשע בה בכל יום, אני אחזיק טובה לעצמי?!"

מה זה מלמד אותנו בעבודת ה' ובעבודה בספירת העומר?

להרים את עצמי מהשערות...

כולנו יוצאים ממצרים פעמים רבות. הכוונה היא שאנו שקועים בעייני העולם הזה ופתאום אנו 'נדבקים' ומתלהבים על מצוה מסויימת או עניין מסויים בעבודת ה'. כאשר באמצע החיים משהו בקדושה סוחף אותנו זו יציאת מצרים וה'גילוי שכינה' שבנפש.

מה קורה לאחר ההארה הגדולה שהיתה לנו?

בדרך כלל אנו רוצים להאמין שהארה זו היתה ממש חלק ממנו, המבחן לכך הוא כמה אנו מצליחים לחזור ולעורר אותה מחדש, גם לאחר שהיא הסתיימה. אנו מנסים, ובהתחלה נראה שאנו מצליחים להיזכר בה ולעורר אותה, אך ככל שעוברים הימים נראה שהיא הולכת ופוחתת עד שהזכרון שלה כבר לא מצליח לרגש אותנו.

נשמע מוכר? אלו ארבעים ותשעת ימי ספירת העומר – בפסח היתה הארה גדולה וככל שחולפים הימים אנו הולכים ומתרחקים ממנה, עד שלאחר חמישים יום היא נעלמת לגמרי.

הניסיון לעורר את עצמנו מחדש משול לאדם המנסה להרים את עצמו מהשערות... ה' האיר עלינו ובזכות זה יצאנו ממצרים, אך להוציא את עצמנו משם איננו יכולים, כי אנו שקועים שם לגמרי.

מה עושים עם זה?

בתחילה, כאשר אנו מבינים שלבד לא נצליח, אנו מנסים לשכנע את עצמנו שאם נאמר שרק ה' יכול להרים אותנו ולא אנחנו, נצליח לבסוף להתרומם. אבל זה רק 'טריק' שלא עובד, משום שאנו עדיין מנסים לעשות זאת לבד, ורק אומרים לעצמנו שזה באמת ה'.

אז איך מתרוממים?

התשובה היא שקודם כל אנו צריכים להבין שכמה שנתאמץ, העליון ישאר עליון והתחתון ישאר תחתון, אנו נשאר למטה וה' יהיה למעלה. זוהי תשובתו של

משה – "רבנו של עולם, חמודה גנוזה יש לך שאתה משתעשע בה בכל יום, אני אחזיק טובה לעצמי!"?

משה יודע שהוא קיבל תורה, הוא מרגיש שה' נתן לו הארה גדולה, אבל יותר מכך הוא יודע שהיא עדיין 'נשארה למעלה', כמה שהוא ינסה להתאמץ ולחוות אותה, היא נשארת שייכת לה.

בפסח באמת היתה הארה, ה' התגלה וזה סחף אותנו לגמרי עד שיצאנו ממקומנו ובאנו אליו, ומשום כך זו גם החוויה שלנו, אך אם נשאר רק בחוויה זו ספירת העומר תצטייר לנו כזכרון של העבר שהולך ופוחת עד שנגמר.

תשובתו של משה כבר שייכת לחג השבועות ומציירת ספירה שונה לגמרי. בשבועות קודם כל ה' למעלה, "על הר סיני", ואנו למטה, "בתחתית ההר". רק לאחר ההבנה הזו אפשר באמת לעלות – "עליונים ירדו למטה ותחתונים עלו למעלה".

כך בעבודת ה' – ככל שאנו מפנימים שלא נצליח 'להרים את עצמנו מהשערות', שההארה הגדולה שקיבלנו לא שייכת לנו באמת, כך נצליח להפנים שה' אכן רוצה לתת לנו אותה, ובעצם להפוך אותנו לחלק מהשעשוע שלו עם עצמו.

הסתכלות זו משנה לנו את ספירת העומר – ככל שאנו מתרחקים מהארת פסח ומתיישים' מכך שהיא שייכת לנו באמת, כך מחלחלת בתוכנו ההבנה שאנו בעיקר מתקרבים לשבועות בו ה' מגלה לנו שאף-על-פי שאין ביכולתנו לעורר את ההארה בתוכנו, הוא רוצה ומאוד מעוניין לתת לנו אותה.

כך אנו עובדים יחד עם שתי סוגי הספירה – בפה אנו מתרחקים מהארת פסח ומתיישים – יאוש טוב – מההצלחה שלנו להיות מוארים לבד, ובלב אנו מתקרבים לשבועות ומפנימים שה' מאוד מעוניין לתת לנו את ההארה שלו ועוד יותר – אותו בעצמו!

אני אחזיק טובה לעצמי!?

נזכה לגלות בתוכנו את ניצוץ משה-משיח, בו ה' בוחר וקורא על שמו את התורה – "זכרו תורת משה עבדי", ושכל ימי הספירה הבאים עלינו לטובה יהוו הכנה טובה לקבלתה בשמחה ובלי להחזיק טובה לעצמנו כלל.

התוועדות פתיחת זמן קיץ

בהתוועדות מיוחדת ונוקבת לה זכינו בתחילת הזמן, צללנו למחלוקת הישנה בין קאפוסט ללויבאוויטש האם הקו נעלה מהרשימו או שהרשימו נעלה מהקו. ההשכלה לא נשארה באוויר, ומהר מאוד ירדה לעבודת ה' הפשוטה שלנו: מה אנו רוצים להדגיש בעבודת ה' את האור או את הצימאון? את הגילוי או את ההעלם? כאשר לבסוף אנו מגיעים למסקנה שאנו לא יכולים להסתפק בפחות מאור אין סוף ברוך הוא

[ניגנו הפלפול, לכתחילה אריבער, ניגון שמחה]

פתיחה: על הספר "לקו"ת לג"פ"

נתחיל לדבר קצת על המהר"ש. יש ספר שהרב יצחק דחף לההדיר שנקרא "לקו"ת תורה לג' פרשיות". ספר שגרם להרבה דיונים.¹

יש פה בעצם מאמרים של אדמו"ר הזקן והמהר"ש משולבים קצת. אני קורא מתוך דף השער: "והוא לקו"ת אמרים אמרות ה' טהורות מזוקקים שבעתים מאירים כספירים על ג' פרשיות התורה. נאמרו מפי אדמו"ר הגאון האלקי אור עולם כ"ק ש"ת מוהר"ר שניאור זלמן נבג"מ... ועתה נתוספו הרבה ביאורים ודרושים והגהות אמיתית ונתקו בפנים ע"י נכדו אדמו"ר אור עולם כקש"ת מוה' שמואל נבג"מ...".

יש פה פסקה אחת שהיא הלב של המחלוקת. יש בתורה אור הגהה, עליה יש פה אריכות. רציתי לדבר עליו כי הוא משהו שאני חושב שבאמת חשוב, למרות שזה נייעס...

המחלוקת על הקו והרשימו - מה יותר גבוה.

כתוב בתורה אור (נח י, ד. בד"ה "ויאמר ה' הן עם אחד"):

¹ הוא לא מה שגרם למחלוקת במובן של העסיסי של מחלוקת, זה היה החלק העיוני של המחלוקת.

"ועד"ז ההפרש בין הארת הקו להרשימו שנשאר אחר הצמצום ומקום פנוי. דהנה הארת הקו מאיר בכל עולם לפי ערכו, אך הרשימו היא בחי' הכוללת לכל העולמות".

יוצא מדברי אדמו"ר הזקן פה שהרשימו יותר גבוה מהקו. כעת יש פה סוגריים (כנראה מהצמח צדק): "וצ"ע דמבואר בכ"מ דהקו גבוה הרבה מהרשימו...". יש פה דיון מה יותר גבוה, הקו או הרשימו. היה אא"ס, לאחר מכן מקום פנוי, ואז הארה של קו לתוך החלל. הדיון הוא האם המקום פנוי (שיש בו רשימו מהאא"ס שהיה לפני כן) הוא יותר גבוה או שהקו יותר גבוה.

על כך ניטשה מחלוקת וחילופי מכתבים, תראו בספר 'המלך במסבו',² יש שם תכתובת על כל השתלשלות המחלוקת.

אמנם אני לא בקיא כל כך בפוליטיקות, אבל הנושא הזה מסקרן – מה יותר גבוה? בקפוסט אמרו שהקו יותר גבוה ובליובאוויטש אמרו שהרשימו גבוה יותר.³ אני רוצה לעשות את זה משהו שבסוף יהיה כזה שנוגע לחיים הפשוטים שלנו.

בספר (עג, ד) מובאים דברי אדה"ז והסוגריים שקראנו קודם, ולאחר מכן (עד, א) יש סוגריים נוספות, שהן (כנראה) מהמהר"ש: "ואולי יש לומר שבענין הגילוי הקו גבוה יותר, שע"י הארת הקו נמשך הגילוי באצילות ובלמעלה מהאצי". וגם כי שורש ענין בקיעת הקו הוא מאוא"ס שלמעלה מהצמצום שהוא בוקע להיות נמשך בחי' צמצום הקו כו'. אמנם הרשימו היא בלתי צמצום כלל שהרי מה שנתצמצם עד שלא נשאר רק רשימו הנה אור שנגע בו הצמצום נסתלק לצדדים כמ"ש במ"א. ומה שנשאר בבחי' הרשימו הרי זה אות שלא נגע בו הצמצום כלל". זה חשוב מאוד, "שלא נגע בו הצמצום". יש לשון כזו. "שאם היה מגיע הצמצום גם באור הרשימו" פתאום הוא קורא לרשימו אור, "היה גם כן מסתלק כמו האור שהיה

³ [יש על כך אריכות של הרש"ב בהמשך ע"ב] הוא היה ליובאוויטש. לא במקרה הוא האריך על זה...

² בעמ' עט-פב. ובעיקר בנספחים עמ' רסז והלאה.

ממלא תחלה מקום החלל". אם הצמצום היה מסלק גם את האור של הרשימו אז לא היה נשאר גם רשימו. "ומאחר שנשאר בחי' הרשימו הרי לא נגע בו הצמצום כלל. ואם כן בחינת הרשימו הוא אור הבלתי מצומצם כלל, והגם שגם בקיעת הקו בא מאוא"ס הסובב ומקיף ששם לא נגע הצמצום מכל מקום הרי נמשך מבחינת קו שזהו צמצום אבל הרשימו הוא אור בלתי צמצום כלל לכן מצד מעלתה זה נתבאר כאן שהרשימו היא בחי' הכלליות רק שזהו בהעלם כנודע" כלומר מצד ההעלם זה גבוה יותר, "ומעלת הקו זהו מצד הגילוי".

עכשיו הוא אומר עוד משהו: "ועוד יש לומר כפשוטו שבנין אבי"ע הוא במקום החלל ומקום פנוי. ואם כן הרשימו עם היות שהיא העלם מ"מ ה"ה נושא וסובל כלליות כל העולמות שבמקום החלל. מה שאין כן הקו מסתיים באצילות. ומצד זה אמר רבנו ז"ל שהרשימו הוא בחינה הכוללת כל העולמות" כי כולל את בי"ע "כמו על דרך משל הקלף שנושא וסובל כל האותיות הנכתבים שם כו'. ומעלת הקו הוא מצד הגילוי כנ"ל". אז הרשימו סובב את הכל.

יש סדר השתלשלות, אא"ס, צמצום, קו שנכנס לתוך הצמצום ואתה שואל מה יותר גבוה. באופן פשוט מצד הציור של האור הקו יותר גבוה, אבל מצד הסדר של התקדמות התהליכים אם אני מסתכל שמה שהיה בהתחלה הכי גבוה אז ברור שבהתחלה היה אא"ס אחרי זה חלל ואחרי זה קו. אז מצד הסדר הזה, הכרונולוגי, של השתלשלות הדברים – ברור שהרשימו קודם לקו.

מה שאמרתי עכשיו הוא מאוד טכני. ומה שהמהר"ש אמר הוא לשים לב שמצד ההעלם הרשימו גבוה ומצד הגילוי הקו יותר גבוה – זה משחק יפה גם בשכל שכדאי לעשות.

נשים את זה כעת בצד, אני לא רוצה להיכנס בהתחלה להשכלה שיש פה, אני רוצה קודם להגיד את זה בנפש⁴:

⁴ אני מנסה להוריד את זה למטה, אבל בסדר, התוועדות...

המחלוקת מהו "מקומו של עולם".

הנושא המרכזי פה הוא החלל-רשימו, הוא כותב אותם כאותו דבר⁵. קודם כל נסביר ממשוהו על החלל והרשימו, בשביל זה נקרא עוד מחלוקת מעניינת:

בליקוטי תורה (בהוספות לספר ויקרא נא, ב) אדמו"ר הזקן אומר כך: "להבין מ"ש באוצ"ח בתחלתו, כאשר עלה ברצונו להאציל הנאצלים כו' צמצם עצמו באמצע האור שלו כו' ונשאר החלל בנתיים כו' עד שנמצא עולם האצילות וכל העולמות נתונים בתוך החלל הזה והאור א"ס מקיפו בשוה מכל צדדיו עכ"ל.

לאחר מכן מובאת הגהה על האוצרות חיים: "ובהג"ה⁶ שם איתא: ונשאר חלל, לאו דוקא חלל כי נשאר שם רשימו מהאור אבל גבי הא"ס נקרא חלל עכ"ל".

על דברים אלו מובאת הגהה של הצמח צדק: "הג"ה ועיין עוד מענין הצמצום ומקום פנוי במבו"ש בתחלתו פ"א ופ"ב, ועיין עוד מענין הרשימו בספר עמה"מ בתחלת פ"ג שהיא בחי' אותיות, וזהו ג"כ הנקרא טהירו עילאה ע' במק"מ ח"א בדף ט"ו, וע' בלק"ת מהאריז"ל פ' תשא ע"פ הנה מקום אתי שזהו ענין הוא מקומו של עולם", כלומר, מה זה "הנה מקום איתי"⁷? כתוב על כך ש"הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו"⁸. בד"כ אני בתוך מקום, אבל אצל הקב"ה העולם נמצא בתוכו. "דהיינו חלל ומקום פנוי הנ"ל נקרא מקומו של עולם" כלומר יש אא"ס הוא ה', ומה שה' הוא מקומו של העולם זה מה שה' עושה בתוכו מקום פנוי. כך מסביר את המשפט בליקוטי תורה מהאריז"ל: הקב"ה, "הוא" – האא"ס, "מקומו של עולם", החלל ומקום פנוי. "וכנ"ל שעולם האצילות וכל העולמות נתונים בתוך החלל הזה".

"וזה דלא כמ"ש בעמק המלך שאור א"ס המקיף את החלל נקרא מקומו של עולם, כ"א החלל ומקום פנוי הוא הנקרא מקומו ש"ע". כלומר – מה נקרא "מקומו של עולם"? עמק המלך אומר שזה האא"ס שמקיף את החלל, ובליקו"ת מהאריז"ל

⁵ איך נקרא היום הזה שאנו נמצאים בו? "יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל" – קשור לחלל. מה זה חלל? פתאום נהיה ריק. אז זה גם קשור קצת לזה.

⁶ הגהה הרמ"ז אות ו'
⁷ שמות לג כא
⁸ בראשית רבה סח ט

כתוב שזה החלל. "והרמ"ז בהג"ה באוצרות חיים⁹ פירש בענין אחר ונוטה לפירוש עמק המלך...".

מקום שבעלי תשובה עומדים

כתוב "מקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד"¹⁰. לכאורה לא מובן איך בכלל אפשר להשוות ביניהם? הרי יש כ"כ הרבה בעלי תשובה, וכ"כ הרבה צדיקים, מה הקשר בכלל? איך אפשר בכלל להשוות את הצדיקים הגדולים, לבעלי תשובה פשוטים?

אלא כשאומרים כאן 'צדיק' ו'בעל-תשובה' זה לא קשור לעבירות אלא זה קשור להגדרה של האדם, איפה הוא עומד. כלומר יש מקום שמאפיין את הבעל תשובה, בו הוא עומד; והצדיקים לא יכולים לעמוד בו.

אם אני מסביר ש'מקום' הכוונה כמו 'מקום פנוי' אני יכול להסביר דבר אחד מאוד יפה: בעלי תשובה יכולים לעמוד במקום שהוא חלל פנוי, הם יכולים לעמוד במקום מאוד חשוך; אך הצדיקים בורחים משם, הם מיד רוצים שיהיה אור.

צדיק עומד על הדברים הטובים שהוא עשה, ובעל תשובה עומד על הצימאון שלו.¹¹

לבעלי תשובה יש יותר סבלנות 'לעמוד' שם (מלשון להתעכב¹²) ולא לברוח, הוא דווקא מרגיש טוב עם המקום הזה; אך לצדיקים מפריע שיש את המקום הפנוי, הם לא רוצים לעמוד שם אלא ללכת אל הקו.

¹¹ [דומה לאימרה של הקוצקער שצדיקים גמורים לא יכולים לעמוד שם זה מסריח...] אם אתה מתייחס לעבירות שהוא עשה זה דומה לאימרה של הקוצקער. ואם אתה אומר שהוא עומד על מה שהוא מרגיש שה' לא מאיר בחיים שלו וזה חסר לו, ממילא זה כמו שאני אומר שהמקום שהבעלי תשובה עומדים הוא החלל הזה.
¹² ראה רש"י ישעיה ג, יג.

⁹ בהמשך ההגהה שם מיד אחרי המשפט שציטט אדה"ז הוא כותב "וזה סוד הוא מקומו של עולם, ר"ל א"ס ב"ה. היה תחלה במקום העולם, שהוא היה ממלא כל החלל, אבל אין העולם מקומו, כי אע"פ שחזור להתפשט אורו ע"י הקו, אינו מקומו. כי עצמותו אינו מתפשט, רק אורות כדלקמן".
¹⁰ ברכות לד ב

הרשימו והקו בתוך האדם

אחרי שאמרתי את הנקודה הזו אנסה להוריד את הדברים עוד יותר למטה, ונגיד זאת בתוך האדם עצמו:

לאדם עצמו יש הרבה פעמים נקודות של אור, והרבה פעמים נקודות של חושך. ואפשר להסתכל בתוך הבן אדם עצמו ולמצוא מקום בו הוא מרגיש שה' מאיר (צדיק) ומקום בו הוא מרגיש שה' נעלם (בעל תשובה).

המקום בו מרגישים שה' נעלם זהו החלל הפנוי כמו שאמרנו. אך לפי מה שלמדנו עכשיו בחלל הפנוי נשאר 'רשימו מהאור', ה'רשימו' הוא שלמרות שה' נעלם יש רושם. האור הגדול נעלם, אך נשאר ממנו קצת – מה שנשאר ממנו זה שאני יודע שמקודם היה פה אור גדול, ומכיוון שאני מבין שאמור להיות פה אור גדול אני מצפה שהוא יאיר פה.

מה יותר גבוה בנפש, הרשימו או הקו?

המהר"ש בא ואומר¹³, באותו חלק של הרשימו, שאין אור אך עדיין יש ציפייה שיהיה אור, שם "לא נגע הצמצום", ומצד זה הרשימו גבוה מאוד, יותר גבוה מהקו. רק שהרשימו גבוה "מצד ההעלם". לפי זה, "מצד ההעלם" הכוונה מצד זה שאני יודע שיהיה פה אור מאוד גדול.

נשאל שאלה פשוטה קצת: אם אני מקביל את הדברים לצדיק ובעל תשובה. מה צדיק יגיד במנטליות שלו ומה בעל תשובה יגיד? איפה הוא יותר מונח? ברשימו או בקו?

אם אני יהיה רק בבחינה של צדיק זה אומר שמה שיש לי – זה מה שיש לי, לפי מה שמאיר בעולמות. אבל אם אני בבחינת בעל תשובה אני מרגיש שיש לי צימאון למשהו הרבה יותר גדול. יש אור הרבה יותר גדול ממה שאני מרגיש שאפשר שיהיה לי. עם האור הגדול הזה אין לי קשר, אבל אני מרגיש שאת זה אני רוצה שיהיה, אור כזה בו לא נגע הצמצום.

שהיו בין ליובאוויטש לקאפוסט. כלומר זו סוגיא חשובה

¹³ חשוב לו להגיד את זה, להדפיס את זה, זה היה חלק מהמערכה, מהעניינים

זה הקשר שיש לי שם. וממילא הקשר שלי הוא בהעלם, דרך זה שאני אומר שהאור נעלם, והקשר שלי לאור של הקו הוא דרך הגילוי, שאני מרגיש שיש נוכחות של ה'.

לפי זה יש לי חלק באישיות שאני מרגיש שיש לי רצון וגעגוע לאיזה אור שאין בכלל, הוא לא שייך למציאות בכלל, ויש לי מה שכן שייך. ואני מרגיש שעצם זה שרציתי שיהיה משהו שלא שייך – הוא רשימו שלא נגע בו הצמצום. ומה שאני מרגיש שאני כן רוצה משהו ששייך הוא הקו.

והמהר"ש רוצה לומר, וחשוב לו שתשים לב, שמצד ההעלם הרשימו יותר גבוה, ומצד הגילוי הקו יותר גבוה.

לפי זה יוצא ככה: לאדם יש מקומות שנניח הוא לומד ועושה טוב, ויש לו מקומות בהם הוא לא כל כך מצליח אבל מרגיש חזק שהוא היה רוצה. את זה המון אנשים מרגישים חזק. אומר המהר"ש חשוב לי שתדע שמצד ההעלם זה יותר גבוה מהקו. תדע לך שזה מאוד חשוב.

הרשימו כולל את כל העולמות התחתונים

עכשיו אפשר לשאול, אמנם מצד ההעלם הרשימו יותר גבוה, אבל זה רק העלם. אך למעשה אני צריך את הקו, מה אני עושה עם הרשימו? בשביל זה צריך את האפשרות השנייה שכותב המהר"ש:

"ועוד יש לומר כפשוטו" כפשוטו הכוונה שזה יותר 'שמיש', 'שבנין אבי"ע הוא במקום החלל ומקום פנוי. ואם כן הרשימו עם היות שהיא העלם¹⁴ מכל מקום הרי הוא נושא וסובל כלליות כל העולמות שבמקום החלל. מה שאין כן הקו מסתיים באצילות".

מה הוא רוצה להגיד? הקו הוא מאוד מצומצם, והוא רק חלק מהאור שיש למעלה, ומה שיש בו יש בו וזהו. אך מכל מקום מה שיש – יש. הוא כמו צדיק, מסתפק באור הקו. אבל הבעל תשובה, הרשימו, לא מסתפק בקו. מה הוא אומר?

שלכאורה אין מה לעשות עם זה, משום זה בהעלם.

¹⁴ במילים "עם היות שהיא העלם" הוא בעצם בא לענות על מה ששאלנו,

שזה לא מספיק לו. בד"כ מי אומר שלא מספיק לו? עשיו. יעקב אומר "יש לי כל"¹⁵, מסתפק במועט, אבל עשיו אומר "יש לי רב"¹⁶, רוצה יותר מזה.

המהר"ש מסביר שלכן הרשימו יותר גבוה, כי הוא כולל גם את העולמות התחתונים, שהם לא מסתפקים במועט. מה הם באמת רוצים? רוצים יותר.

את הנקודה הזו אני רוצה להסביר:

מה זה קשור לעבודת ה'? כאשר האדם מרגיש שבעצם הוא לא מסתפק במה שה' מאיר לו אלא הוא רוצה יותר מזה, זה יומרני מצד אחד, אבל מצד שני זה באמת געגועים אל ה' ממש.

בעצם מה זה עושה לאדם כשהוא מרגיש את הצימאון הזה, את החיסרון הזה? שהוא רוצה שהקב"ה יופיע במציאות בצורה יותר ממשיית מכפי שהוא מופיע בתורה ומצוות, מכפי שהוא מופיע בַּדְּקוּת. הוא רוצה שהקב"ה ירד עוד יותר למטה, עוד יותר יהיה נוכח במציאות חזק. שהוא יהיה מאוד למטה. זה מה שהוא רוצה. לכן יש אח"כ עולמות ב"ע, זה חסר לו, הוא רוצה שיהיה למטה ממש.

למה זה מחזיק שיהיה בסוף עולמות? הוא נותן להם קיום וממשות כי הוא רוצה להגיד שיהיה למטה. למטה הכוונה שהקו הוא לא מספיק, ההארה לא מספיקה. צריך שתתגבר על החושך, ובעצם להגיד שהעולמות יכולים להיבנות מזה הכוונה להגיד שיכול להיות משהו מאוד ממשי מהאלקות. אם אני אצייר שהמציאות תהיה משהו מאיר כזה – זה לא מספיק. צריך שהקב"ה יגיע למקום התחתון. זה מה שמצפים וכמהים אליו. שמה שאני חי בתור מציאות נפרדת וחשוכה שה' לא נמצא בה, זה לא יהיה סותר לכך שבאמת הכל זה ה'.

הקו מסתפק במועט אך לרשימו לא חסר כלום

נאמר כעת הפוך ממה שאמרנו קודם: המהר"ש רוצה להגיד שמה שהרשימו מזכיר שהיה פה אור יותר גדול הוא עצמו גורם לכך שלא חסר לי שום דבר. הקו מסתפק במועט, באור המצומצם, אבל הרשימו אומר אני לא מסתפק במועט ולכן

הצמצום לא נגע בו. בו יש אא"ס לגמרי. זה שאני רוצה את הקב"ה בעצמו סימן שלא נגע בי הצמצום.

אם אני שם לב שזה בהעלם, אז הקב"ה נמצא פה לגמרי. זה שאני מרגיש חסר ואני יודע שהיה אא"ס – זה עושה שלא נגע בזה הצמצום בכלל. ואם אני ככה מרגיש, אז אני מרגיש טוב גם בעולמות.

במציאות שלנו...

עכשיו אני רוצה להגיד זאת קרוב למציאות שלנו:

נניח בחור לומד בישיבה, ברגע שהוא לומד בישיבה אז הוא רוצה הרבה דברים ללמוד ולהספיק. כל הדברים האלה הם אור. אדם שעובד את ה', מגיע לישיבה ורוצה ללמוד בישיבה ולהתקדם – כל מה שהוא עושה הכל באופן פשוט קו ואור.

מה זה לא הקו ואור? אם הוא יושב רגל על רגל... אבל קשה לקרוא לרגל על רגל רשימו – זה "נוקבא דתהומא רבה". אבל איפה כן יש דוגמא לאדם שרוצה לעבוד שיש לו חלל, והחלל הזה הוא בעצם רשימו של משהו הרבה יותר גבוה וטוב שהוא יהיה? איפה זה בסדר־יום של בחור ישיבה?

אני אתן דוגמא ממה שכתוב בתניא, ששם אני אגיד שזה סוג עבודה שאדם הוא לא יושב ולומד אלא שם הוא נכנס למקום שבו זה חלל פנוי.

מהו המקום הזה? אולי זה ישמע קצת רחוק, אבל נראה לי אמיתי. מה שאנחנו אוהבים לדבר על כך¹⁷ שהאדם צריך שיהיה לו דעת באלקות לא מפי סופרים ולא מפי ספרים (פרק מב). כלומר אין שום ספר ושום סופר שמאיר לך, ואתה צריך להיות במקום הזה שאין לך סופר ואין לך ספר שמאיר לך. ואז מה שיקרה כאשר אתה תהיה במקום הזה, כשתתבונן בגדולת ה', תחשוב על האלקות, וכאשר תהיה שם אז הרשימו יותר גבוה מהקו.

¹⁷ ראה במעמקים גליון 36 עמ' 16.

כלומר, אם אדם לומד המון חסידות אבל כמה שהוא לומד חסידות הוא מבין שזה רק אור, אבל המקום שבו הוא לא לומד חסידות, כלומר לא לומד ספרים ולא כלום הוא לא שומע מאחרים, אלא הוא בתוך עצמו – איפה הוא נמצא? לא "מפי סופרים ומפי ספרים". אז איפה הוא נמצא? בחלל הפנוי.

ביקשו שנעשה 'התוועדות תחילת הזמן'. התגלגלו לי בראש הרבה דברים, אז חשבתי שבישיבה יש צורך לתת ביטוי לדבר הזה. זו הנקודה שמאפיינת את ההתקשרות לאדמו"ר הזקן ולכל הרביים עד למהר"ש וכן אחרי זה כל הרביים הלאה עד היום עם הרב יצחק – שהאדם צריך לשים לב שיש משהו שאור הרשימו יותר גבוה מאור הקו.

אם אני חושב שאור הקו יותר חזק מאור הרשימו, אז מה אני עושה? לומד ולומד... אם אני חושב שאור הרשימו יותר גבוה מאור הקו מה אני עושה? בד"כ אם אני חושב ככה זה תלוי – אם אני חושב ככה ואני שייך לבי"ע אז אני פשוט אוכל ושותה ומעשן ולוקח סמים ולא יודע כל אחד לפי דרגתו. כלומר, אני מרגיש שהייתי רוצה שהקב"ה יהיה ממשי מאוד, היום אני יכול אפילו ללכת לגבעה, אני מחפש את ה' המאוד ממשי. זה מה שאני מחפש. אם אני חושב שהעיקר הוא ללמוד, הקו, אז פה בישיבה, המשמעות של להיות מתחת לרב יצחק ולהיות מתחת לאדמו"ר הזקן היא לחשוב שבהעלם הרשימו יותר גבוה מהקו. והמחשבה הזו מייצרת לפעמים דברים לא כל כך סימפטיים.

יש אפשרות שאני מרגיש ריק, וכיון שאני מרגיש ריק ואני רוצה להיות ממשי אני נהיה בי"ע. ויש אפשרות להרגיש שאני ריק ואני מרגיש שרק ה' הוא מציאות, ולכן מבחינתי מה שאני מרגיש שרק ה' הוא מציאות זה כל המציאות שלי ולכן אני מרגיש שאני הכי קשור לקב"ה.

פסח – אא"ס, ספ"ע – רשימו, שבועות – קו.

נגיד עכשיו עוד ווארט יפה ואולי יהיה יותר מובן:

אפשר להסביר שפסח הוא אמונה לגמרי בקב"ה כמו אא"ס שלפני הצמצום. אין כלום, יש רק ה'. אחרי זה ספירת העומר הוא צמצום, יש רשימו. אחרי זה יש

מתן תורה וזה הקו. כמובן שמתן תורה הכוונה שיש לי גם את פסח גם ספירת העומר וגם שבועות.

מה יותר גבוה? האמונה הפשוטה לגמרי בה' או התורה? אנחנו רגילים להסביר שהחכם ששואל "מה העדות והחוקים והמשפטים" הוא רוצה תורה-תורה-תורה, ואומרים לו "אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן". יש רק אמונה בה' ואל תיכנס יותר מידי לחוקים והמשפטים. לא רוצים שהתורה תשכיח את הקב"ה.

היום הזה הוא תפארת שבתפארת. יש גם חסד שהוא האא"ס, וגם הגבורה שהוא הצמצום וגם התפארת שהוא הקו – שהכל ביחד.

אז היום הזה הוא היום של המהר"ש, בו רוצים שזה יהיה הסדר. רוצים להגיד שהסדר הוא העיקר. לא הגילוי הוא העיקר, אלא הסדר הוא העיקר – אא"ס, רשימו וקו. לפי זה נמנים הדברים.

אי אפשר לוותר על המקום של הבע"ת

ממילא נאמר משהו שנוגע לשיבה באופן הכי מעשי:

כאשר אומרים את הנקודה הזו צריך לשים לב שהמקום שבו אם אני מסתכל על הקו הוא כמו עולם התיקון, ועל הרשימו והחלל כמו משהו שהוא שורש של עולם התהו. אז את עולם התהו תשאיר במקום של העלם. אבל בהעלם באמת התהו גבוה מהתיקון. אמנם שים לב שהתהו שייך להעלם והתיקון לגילוי. בהעלם שלך תהיה עולם התהו, ובגילוי שלך תהיה עולם התיקון. מה זה בתהו שלך? בהעלם שלך? [אסור לספר על זה לאף אחד] כשאנו מספרים את זה אנו ממש נהיים אחד.

המקום ש"לא מפי סופרים ומפי ספרים" הוא המקום שכל אחד מתעצם עם עצמו, ושם זה העלם ותהו. מה זה "לא מפי סופרים ומפי ספרים"? אם תלך בחב"ד ותגיד למישהו שחוזר מאמר שהעיקר הוא "לא מפי סופרים ומפי ספרים"... זה לא בדיוק העניין. בטח אם תגיד לו אחר כך שזה כמו הרשימו והוא יותר גבוה מהקו...

זה לא במקרה ככה, זה כי זה באמת נופל. בדרך כלל כאשר אתה אומר "לא מפי סופרים ומפי ספרים" אתה מגיע למקומות לא טובים. לכן מעדיפים להיות "מפי סופרים ומפי ספרים". אבל בסוף אי אפשר לוותר על המקום הזה של בעלי

תשובה, אי אפשר לוותר על הא"ס, זה משהו שהצמצום לא פגע בו. ואנחנו רוצים ללכת על זה. ובישיבה, תחת ההנהגה של הרב יצחק – אנחנו צריכים ללכת על זה.

דיברנו הרבה פעמים שעיקר ההתבוננות היא לשים לב שמצד הקב"ה הכל זה ה'. אני אגיד זאת בעוד צורה: שכיון שהעיקר הוא הסדר, מה הכוונה שאני מתבונן "לא מפי סופרים ומפי ספרים"? כשאני מתבונן מפי סופרים וספרים אני מתבונן כאילו היה צמצום כבר ואני מתבונן מלמטה למעלה. היה א"ס, והוא העלים את עצמו וגילה עצמו בספרים ואני קורא את הספרים. זה הכוונה שהקב"ה גנז את האור, הוא גנזו בתוך הספרים. מה זה קו? אותיות – קוים ונקודות.

מה זה החלל? שאתה לא מפי ספרים ולא מפי סופרים? שאתה בעצם מסתכל לא מלמטה למעלה, כלומר לא שיש את ה' אבל אין לי איתו קשר כי הוא העלים את עצמו בתוך הספרים. זה לפגוש אותו מלמטה. איך אני פוגש אותו לא מפי ספרים וסופרים? אני פוגש אותו מלמעלה. אני אומר שמצידו זה הפוך. איך זה מצידו? הכל זה הוא, והוא החליט שיהיה אותי. ועכשיו בוא נחשוב: מה הוא החליט שיהיה פה? ואז אני צריך איכשהו להתעסק עם עצמי.

כאשר אני מסתכל גם איך זה מלמעלה למטה אני צריך להגיד שהסדר הוא – א"ס, צמצום, קו. כי אני לא יגיע לקו אם לא יהיה צמצום. אם אני מסתכל מלמטה למעלה אני מסתכל על הצמצום ולא רואה כלום, ובקו אני רואה משהו. אבל מלמעלה למטה אז ברור שיש קודם א"ס אחרי זה רשימו ואז קו. אני צריך להסתכל שמצד הקב"ה הכל זה הקב"ה. אבל הוא רצה שיהיה את המציאות שלי אז הוא איפשר את זה, ואז הוא עשה שיהיה אותי. אותי זה הקו. כך מתחיל להתעבות הקו.

דורשי

עכשיו נגיד עוד ווארט: לדבר על הרשימו היום זה מאוד יפה, זה להגיד שאנו מייחלים שיהיה א"ס ולא חושך. מה המילה שמכוונים באנא בכח ביום הזה? דורשי. אנו דורשים את ה'. לדרוש הוא יותר בתוקף מלייחל. כמו שכתוב בפרשה הקודמת "דרש דרש", ככה צריך לדרוש. דורשים את ה'. מה הכוונה שדורשים את ה'? "דורשי יחודך" – באים ואומרים אם אני מרגיש שהרשימו הוא מקום שהצמצום

לא נגע בו אז אין לי בעיה לדרוש. הצמצום הוא משהו אלקי שדורש אלקות. אבל כל זה אם זה בהעלם, ואם זה מתחיל להיות בגסות זה בעיה.

זה בנוגע לישיבה. לחזק גם את הקו וגם את הרשימו.

אם האדם מרגיש שכל המציאות שלו היא מה שה' עשה שהוא ידרוש, ממילא אין פירוד. מתי יש פירוד? כאשר אני חושב שהעולם צריך להיראות ככה, ואתה חושב שהעולם צריך להיראות ככה. מתי אין פירוד? משהו פשוט בנפש: אם אני מרגיש שכאשר אני רוצה שהעולם יהיה ככה הוא משום שהקב"ה דוחף אותי חזק לרצות שהעולם יהיה ככה. אז איך העולם שלו נראה? ה' רוצה מאוד ככה והוא רוצה מאוד ככה, אז עשה אותי ככה ואותך ככה. אז אני מרגיש שאני מאוד רוצה ואתה מאוד רוצה וזה נקרא שהקב"ה מאוד רוצה.¹⁸

שאני רוצה את מה שה' רוצה - בזה אני בטוח. תהפוך את הרצון שלך ליותר העלם.

¹⁸ שאלה: איך אני יודע שמה שאני רוצה הוא מה שה' רוצה?
תשובה: אם אתה לא בטוח אז תזכך את זה, תעשה את זה יותר נעלם. זה שאני רוצה את כך וכך בזה אני לא בטוח, אבל זה

התוועדות לרגל הוצאת 'זה השער' (חלק ב')

בחלקה הנוכחי של ההתוועדות המיוחדת שהתקיימה בעיר העתיקה, אנו צוללים לעומק תפיסת הזמן על פי אדמו"ר הזקן. מתוך האווירה של ירושלים, עיר הנצח, אנו לומדים כיצד חיים את ההתהוות המתמדת מתוך חיבור ליראת ה' פנימית. ולבסוף, נשמע קצת על מאחורי הקלעים של הספר 'זה השער', ועל מטרת כתיבתו.

עיר הנצח

ירושלים נקראת עיר הנצח¹⁹. נדבר קצת על הזמן לעומת נצח:

תפיסת הזמן היא המערכת

בשער היחוד והאמונה²⁰ אדמו"ר הזקן מסביר באריכות שהמעכב הגדול שלנו לשים לב שהכל אלקות הוא הזמן.

בשביל להסביר באמת, ניתן משהו ב'עבודה' (לא בהשכלה):

יש משהו מיוחד בתניא, שכאשר הוא מדבר על אהבה, אהבת ה', הוא לא מדבר על זמן. וכשהוא מדבר על יראה הוא מקפיד להגיד שהיא מעל הזמן²¹. אדמו"ר הזקן מסביר שלהיות ירא ה' הכוונה לעבור מלהיות תחת הזמן להיות מעל הזמן. זה משהו מפתיע, לא ברור מה הקשר. איך זה קשור ליראה?²²

אדמו"ר הזקן מסביר דבר נוסף בקשר ליראה. הוא אומר שהיראה נמצאת אצלך כל הזמן²³, כמו ירושלים, 'יראה שלמה'²⁴. 'יראה שלמה' הכוונה שאתה עובר מזמן לנצח. אז עלינו להבין מה הסיבה לכך, למה הנצח קשור ליראה.

את הנקודה הזו נסביר כעת. כיצד היראה קשורה לזמן, ולמה הנושא הזה קשור מאוד לשער היחוד והאמונה.

²² דובר על כך באריכות בשיעורים שלפני ראש השנה ובראש השנה.
²³ בשונה מהאהבה שהיא לא קבועה בתוכנו, אלא עלינו לעורר אותה.
²⁴ ראה בראשית רבה כו י

¹⁹ ברכות נח, א
²⁰ עיין פרק ז. וראה באריכות שם
בספר 'זה השער'.
²¹ ראה פרק מב

הפחד שיגמר

היראה הכי פשוטה היא יראת מוות. מה זה לפחד מהמוות? אפשר להגדיר את הפחד הזה בצורה אחרת – אני מפחד שזה ייגמר. מה הכוונה שיגמר? אם אנחנו חושבים שהכל מתהווה תמיד מה', ממילא ברגע שה' יפסיק להוות את המציאות הכל יגמר. אנחנו אומרים באדון עולם "ואחרי ככלות הכל", בסוף זה יגמר. יש סוף. יש לי יראה כזו שהכל יגמר? לא כל כך. מוות מפחיד אותי יותר מאשר שהכל ייגמר. אם הכל היה נגמר לגמרי לא היה מפחיד אותי. אפשר להגיד שהסיבה לכך היא משום שזו 'צרת רבים', ואפשר להגיד שאני לא מרגיש שאני מפסיד כלום.

לפי זה ממה אני ירא כאשר אני מפחד מהמוות? שאני אפסיד משהו. העולם ממשיך, ואני לא יודע מה יש שם בהמשך. זה מפחיד. כדוגמא לכך, חז"ל אומרים שחווה רצתה להחטיא את אדם הראשון כדי שלא היא תמות והוא יישא אחרת²⁵. הביטוי של חז"ל מאוד מעניין, אם היא תמות והוא לא יישא אחרת לא נורא מבחינתה, אבל אם היא תמות והוא יישא אחרת, לכך היא כבר לא מוכנה. לכאורה מה זה משנה לה, הרי היא כבר מתה? בכל זאת...

מה אנחנו מפחדים להפסיד

עכשיו אני רוצה להסתכל על זה מהכיוון ההפוך:

מה באמת אני הולך להפסיד? אני הולך להפסיד את המשך הסרט. מה זה הסרט? הסרט הוא בעצם מה שה' ממציא את העולם.

נגיד את זה בצורה קצת מצחיקה כדי שיהיה לנו יותר קליט:

בעצם אפשר להגיד שגם הקב"ה רוצה שהסרט ימשיך. הוא לא רוצה שהוא ייגמר. אם ה' היה רוצה שהסרט ייגמר באמת לא היה לנו מה להפסיד. למה כן יש לנו מה להפסיד? כי הקב"ה רוצה שלא ייגמר. גם לקב"ה יש כביכול מה להפסיד...

²⁵ רש"י עה"ת בראשית ג ו

הוא כביכול הולך להפסיד אם הסרט ייגמר באמצע. הוא מפחד שהסרט ייגמר באמצע אז הוא ממשיך אותו.

עוד הפעם, מה הציור? אני מפחד שאני אפסיד את ההמשך. מהו ההמשך? משהו שהקב"ה מאוד מעוניין בו. אם זה מעניין את הקב"ה, אני לא יכול להפסיד.

יוצא שממה הפחד שלי נובע? מכך שהקב"ה רוצה להמשיך. אם הקב"ה היה אומר – קיום העולם תשפ"ה שנים היה נחמד, עכשיו עוצרים. אם לא היה מעניין אותו שום דבר הוא לא היה ממשיך הלאה, והכל היה בסדר. אבל ה' אומר שמעניין אותו הלאה, ושם לא יהיה הלאה הוא יפסיד.

הקב"ה כל הזמן דואג שיהיה את העולם. לדאוג על כך נקרא יראה, דאגה. כל הזמן ה' דואג שימשיך. אם רגע אחד העולם יפסיק, יש לחץ על הרצף, שלא יהיה רגע שהעולם יפסיק ופתאום יהיה כאילו משהו אחר, בלי קשר. פתאום זה נעלם. הסרט ההוא נגמר, ויהיה סרט חדש.

כל המציאות נמצאת בירושלים

מה מייצר את הרצף? הרצף הוא ירושלים "והנצח זו ירושלים". אין הפסק, כל הזמן נמשך.

מה משמעותה של אבן השתייה ממנה הושתת כל העולם?²⁶ שיש מקום בו יש את כל המציאות, לא רק העולם הגשמי הושתת ממנה אלא גם כל הזמן הושתת ממנה. כל הזמן נמצא שם. לכן "והנצח זו ירושלים". ירושלים היא משהו נצחי. מה הכוונה שהיא נצחית? שהיא מחברת את כל הפרטים, את כל המציאות ביחד. "תל שכל פיות פונות אליו"²⁷. קודם הארכנו לגבי המקום (הודפס בגליון הקודש, תחת הכותרת "המקום אשר יבחר ה'"), אך אותו דבר לגבי הזמן. ירושלים נקראת נצח כי מקבצת את כל הזמן.

עכשיו רוצים להסביר מה הכוונה שירושלים מקבצת את כל הזמן. זה מה שמסביר אדמו"ר הזקן בשער היחוד והאמונה.

²⁷ ברכות ל א

²⁶ יומא נ"ד ב.

יש סרט, עלילה, "נורא עלילה על בני אדם"²⁸. מהי העלילה? שאנחנו נצליח לקבץ את כל העולם כך שיהיה מוכוון אל המרכז של ירושלים. כמו משיח. להגיד "ה' שמה" וכל העולם מסביב לזה. הכוונה היא שירושלים היא המרכז לא רק במקום אלא גם בזמן. מהו כל הזמן? בעצם זה אומר לקבץ את כל העולם למקום הזה. כאשר כל העולם יתקבץ לירושלים ממילא כל הזמן גם יתקבץ לירושלים.

כלומר אם אני רוצה לראות את העולם כרצף אחד, אחד השמות של ירושלים הוא גם "רצוף אהבה", יש רצף. הכל חיבור אחד שלם. הכל פה מחובר. מה מחובר? "עיר שחוברה לה יחדיו"²⁹ היא מחברת את הכל את כל המקום כל הזמן וכל הנפשות. הכל היא מחברת. לחבר את הזמן הוא חידוש מאוד גדול. את הנקודה הזו צריך להבין.

מקום דופק החיים

מדוע ירושלים מחברת את הזמן? משום שהיא המקום של היראה. מה הכוונה שהיא המקום של היראה? שההתהוות היא במקום של ירושלים, כמו שיש אבן השתייה ממנה מתהווה הכל. בעצם ירושלים היא המקום שבו יראה את זה שה' הוא מהווה את הכל. כמו שכתוב על ירושלים שמקום ארון אינו מן המידה³⁰.

ניתן דוגמא: היום לכל מדינה יש את המקום המרכזי, בו הממשלה יושבת. שם מרוכז הכל. במקום הזה יש המון חיות, כמו הלב באדם שיש בו המון חיות כך המקום של הממשלה בכל מקום.

אדם מגיע למדינת ישראל, מגיע לכנסת ולממשלה, מה הולך שם? בלגן. שם מחליטים על הכל. מה יש להחליט? בדרך כלל מחליטים איך לחלק את התקציבים, את המשאבים, כסף כח. אנחנו לא חושבים שככה זה אמור להיות, שהמקום המרכזי הוא מה שדואג לגשמיות. אנחנו לא יכולים לסבול את זה, את המחשבה שזה המקום המרכזי.³¹

³¹ יש ביטויים מזלזלים קצת - לא רוצים להגיד את זה אבל נשתמש בשביל להמחיש - מהו ראש העיר? האחראי על הניקיון של הזבל. זה כשרוצים לזלזל...

²⁸ תהלים סו, ה

²⁹ תהלים קכב ג

³⁰ מגילה י ב

מה הכאב הכי גדול שיש לנו היום? מה הכוונה ששכינתא בגלותא? שהניהול הגשמי הוא דופק החיים שלנו. איפה דופק החיים צריך להיות? איפה שאנחנו מרגישים שה' מחייה אותנו. שם דופק החיים. שם היראה.

מה זה ירושלים? מה זה ש"ה' שמה"? שבעזרת ה' נזכה, ככל שיהיה יותר יראה, ככל שירגישו יותר יראה – כך ירגישו שיש פה יותר חיות, שמחלקים פה משאבים חשובים, שיש פה מתח של חיים.

כל החיים הם חסרי משמעות, הם תפלים, אין בהם משהו מלבב, החיים הם מאוסים. היום בעולם מרוב שיש יותר מודעות ויותר עושר, החיים מאבדים את היוקר שלהם ונהיים יותר ויותר מאוסים. מה עושה שהחיים יהיו יותר יקרים? להרגיש שה' מייקר את החיים.

אומרים שלעתיד לבוא לא יצטרכו לעשות שום דבר, יהיו רק רובוטים ובינה מלאכותית. אז מי יספק את המצרך הכי חשוב? מי שיהיה לו יראת שמים. מי שיהיה ירא, שרוצה לראות שלקב"ה חשוב מה שקורה פה, הוא ייתן את הסחורה הכי חשובה. זה יהיה דופק החיים. זה מה שאנו מחכים לו.

כתוב³² שמה שאנו בוכים בתיקון חצות הוא על כך שאין יראה שלמה. מה הכוונה שאין יראה שלמה? שאנו לא מרגישים בכלל שהחיות של הנוכחות של ה', של היראה מה', היא דפק החיים האמיתי. כיום כל הניהול של ענייני העולם הזה הוא דופק החיים. אבל היראה? יש מצווה רחוקה כזו... בדרך כלל אנו מקיימים אותה כקבלת על מלכות שמים יותר מאשר יראה ממש. אך מה שאנו בעצם מחפשים הוא יראה.

את היראה הזו אדמו"ר הזקן קושר ליציאה מהזמן. עכשיו נסביר למה זה לצאת מהזמן.

³² בהערה לתיקון חצות בסידור של

אדה"ז

למה? כי רוצים להגיד בסוף הוא מתעסק בגשמיות.

יראה - להרגיש שיש לך מה להפסיד

כאשר לאדם יש פת בסלול, מה קורה? הוא רגוע. בקללות של כי תבוא כתוב (דברים כח, סה-סז): "וּבְגוֹיִם הָהֵם לֹא תִרְגְּעוּ וְלֹא יִהְיֶה מְנוּחַ לְכַף רַגְלְךָ וְנָתַן יְהוָה לְךָ שֶׁם לֵב רָגֵז וְכִלְיוֹן עֵינַיִם וְדַאבוֹן נָפֶשׁ. וְהָיוּ חֵי יֶיךָ תִּלְאִים לְךָ מִנְּגֵד וּפְחָדֶיךָ לַיְלָה וְיוֹמָם וְלֹא תִאֱמִין בְּחַיֶּיךָ. בְּבֹקֶר תֹּאמַר מִי יִתֵּן עָרֶב וּבְעֶרֶב תֹּאמַר מִי יִתֵּן בֹּקֶר מִפְּחַד לְבָבְךָ אֲשֶׁר תִּפְחַד וּמִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה".

זה הפחד. שאתה לא יודע מה יקרה. אתה דואג. מהי יראת ה'? שאני גם לא יודע מה יהיה. הכל תלוי בקב"ה.

אם אני יקרא את כל הפסוקים הללו של הקללות ביחס לקב"ה, מה תהיה התוצאה? "והיו חייך תלואים לך מנגד", כי אתה תלוי בקב"ה, "ופחדת" – לכתחלה, "לילה ויומם ולא תאמין בחיך". וגם אין לך זמן, "בערב תאמר מי יתן בוקר", אתה נמצא במקום של ההתהוות עצמה, זה נקרא יראה. הקב"ה ירא, פוחד עליך, ואתה ירא ממנו, תלוי בו. ככל שהתלות יותר מוחשית כך היראה יותר גדולה. ככל שהתלות יותר גדולה פירושו של דבר שהזמן יותר מתקצר. אם עוד חמישים שנה יקרה משהו לא טוב – זה לא כל כך מפחיד אותנו. אם עוד עשר שנים – יותר מפחיד. ככל שהזמן יותר מתקצר יש יותר פחד. כאשר הזמן מתקצר לגמרי זה שיא הפחד.

היראה היא משום שה' רוצה שנרגיש את היראה, שנרגיש שיש לנו מה להפסיד. ה' רוצה שאתה תהיה קיים, שתרגיש קשר אליו, שתשים לב שיש את ה', וכך תהיה ביראה. עיקר החזרה לירושלים היא ביראה, "ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות". היראה היא הנוכחות המאוד חזקה.

הקשר בין יראה לתפיסת הזמן

זה מה שמסביר למה היראה והזמן הולך ביחד. עיקר הרוגע שלי, ועיקר הסיבה שאני לא ירא היא כי יש לי זמן. כמו שאומרים היום: מה אתה דואג? אל תדאג יש זמן... הזמן עושה שאני לא יהיה ירא. והנצח של ירושלים עושה שלא נגיד "מה אתה דואג? הכל ממשיך...", אמנם יש צד כזה גם.

מה הכוונה שיש צד כזה? שעם ירושלים אני יכול להרגיש רגוע כל הזמן. מאז שירושלים נבחרה, מה שלא יהיה – בסוף יש לנו את הקשר לירושלים והכל בסדר. גם זו תחושה. זו תחושה של נצח, ששום דבר מכל מה שיקרה לא יזיז ולא ישנה. אני לא יוזז מזה. לא משנה מה יקרה, אי אפשר לזוז מירושלים.

אבל באמת מה הכוונה שאני לא יוזז? אני יכול לחשוב שנצח הכוונה שזה ימשיך וימשיך, שהעיקר שזה ימשיך. אבל באמת זה עובד הפוך, העיקר בנצח הוא בעצם שבסוף אנחנו רוצים להגיע לירושלים, ל"הוי' שמה". ולאיפה מגיעים? לכך שה' מחזיק את הכל, וממילא אפשר לקרוא לכך 'רגע' ולא רק 'נצח'. זה ממש עכשיו, עכשיו ה' מהווה. זה נקרא יראה.

כלומר כשאני אומר "והנצח זו ירושלים" הכוונה שירושלים היא היראה של הרגע הכי קצר שיש (כמו שדיברנו שכמה שיותר קצר יותר מפחיד), זה הנצח.

מה שהופך את הכל למשמעותי

נחזור לדומם: אפשר להסתכל על האבן, ולהגיד שהם אבני ירושלים, שהאבנים הללו הם משהו נצחי עומד לא זז. אבן השתיה לא זזה. אבל באמת העיקר הוא להסתכל שהאבנים הם משהו חי. מהי החיות שבאבן? הכוונה שהקב"ה מהווה אותה, ופה בירושלים רואים את זה.

היראה היא מה שמחזיק את כל הנצח הזה, את כל שנות הגלות, כל שנות הקיום של העולם, מאז שה' השתית את העולם – הכל מחכה ליראה. לזה הוא מחכה.

למה זה מחזיק מעמד? למה נצחי? למה זה כל כך חזק? כי באמת למה אנחנו מחכים?

כל הזמן אנו מרגישים שהכל לא משמעותי, ויש משהו כן משמעותי. מה כן משמעותי? שלה' יש עניין בכל מה שקורה פה. בעצם מה שיש פה עלילה גדולה בזמן, עלילה ארוכה מאז שהעולם נברא, כל זה רק כדי לקבץ את הכל בסוף, כדי להגיע אל היראה הזו, ליראה השלמה.

יירושלים נקראת נצח משום שהיא מחזיקה את כל הזמן. ויחד עם זאת, בירושלים הזמן מתקצר מאוד, עד כביכול אין זמן מרוב שהוא קצר.

כתוב על עשהאל "קל ברגליו כאחד הצבים אשר בשדה"³³. השיבולים לא היו מתקפלות בריצתו³⁴. מה השם שלו? עשהאל. כשאתה מסתכל על העשייה של ה', על מה שה' עושה, זה כמו התהוות, זה לא מתקפל.

מה קורה בתוך המקדש? אמרנו שקדש הקדשים הוא המקום שבו האדם הופך להיות חלק מהשכינה. שמעון הצדיק נכנס ונהיה לפיד אש. לא רק נהיה לפיד אש, הוא הרגיש שיש איתו משהו³⁵, כאילו הקב"ה איתו. אצל שמעון הצדיק זה לשני הכיוונים: גם הוא נעשה לפיד אש, וגם הקב"ה כביכול נהיה כמו בן אדם.

רוצים לתאר את שמעון הצדיק נכנס לקדש הקדשים ויש שני תיאורים הפוכים. אחד שאין בן אדם ואחד שהקב"ה כאילו בן אדם.

[ניגנו "אשרינו"]

על הספר בנימה אישית

נאמר משהו שקשור לספר. נגיד בנימה אישית:

כאשר מסיימים משהו, יש שמחה גדולה שמסיימים. יש משהו מיוחד, הרמ"ק באיזה מקום כותב, אולי רקאנטי, לא זוכר, כותב שהקולמוס שלו לא הצליח להביע את מה שחשב באמת. לכן אל תדייק ממנו. על אף שכתוב כך וכך, זה לא הכוונה.

כשכותבים, להצליח שהכתוב יביע מה שאתה רוצה זה לא כל כך קל, יש הרבה עיכובים. כי באופן פשוט המילים והתובנות הן מוגבלות, אתה רוצה לגעת בעניינים אלקיים וקשה שהמילים יצליחו. אז או שאתה כותב בצורה קצת עמומה ואז לא מביע טוב או שאתה כותב בצורה בהירה ואז יוצא מגושם.

³⁵ ויקרא רבה כא, יב.

³³ שמואל ב, ב יח

³⁴ קהלת רבה ט יא

אדמו"ר הזקן בשער היחוד והאמונה כתב הסברה על מצוות יחוד ה', וספרו הפך להיות אבן יסוד (כמו שכתבנו בהקדמה). אין עוד ספר כזה שכל עם ישראל או קיבל או לא קיבל אבל ודאי יתייחס אליו כמשנה סדורה על יחוד ה' של אדמו"ר הזקן.

יש מה שהרמב"ם כתב ומה שאדמו"ר הזקן כתב. הרמב"ם כתב אחרי הנגלה ואדמוה"ז אחרי גילוי הקבלה. ואין מתחרים למפעל הזה. יש חולקים, אבל אין מתחרים. הוא הצליח להכניס לתוך הכתוב דברים באמת מאוד מופלאים.

והשמחה היא שאני מרגיש שההיצמדות אליו, לדקדק במה שאמר, להסביר טוב, לא לנסות לכתוב מה שיושב לך בראש אלא לשים לב מה הוא כותב ולנסות להבין מה הוא רוצה שאתה תחשוב. לא לנסות שמה שהוא כתב יהיה מתאים למה שחשבת. אלא לנסות שמה שהוא כתב ישנה את מה שאתה חושב. אז יש בזה שמחה מיוחדת יותר מאשר סיום רגיל. תחושה שהזיז אותנו ממקום למקום. הזיז אותנו מהמקום הזה שנקרא עולם לכך ש"הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו"³⁶.

אע"פ שהדברים שעכשיו כותבים לא מדויקים וכו', והרבה לשונות היה אפשר לכתוב יותר מוצלח, אבל צריך להודות לקב"ה על זה שדרך, "זה השער", דרך המילים והאותיות הללו אפשר להיכנס יותר לשער היחוד והאמונה. "טוב להודות לה".

הווארט שאמרנו קודם היה בעיקר מתוך הספר על הראיה בעיניים חושיות שאין עוד מלבדו. יש עוד הרבה דברים שמסייעים לעניין. אני חושב שעל ידי הקריאה בספר והעיון בספר אפשר לטעום קצת את מה שאדמו"ר הזקן רצה בשער היחוד והאמונה שנטעם.

ובסוף עיקר הניסיון בספר הוא לעשות את זה כמה שיותר פשוט כדי שיהיה 'שימושי'. שהאדם ירגיש שמתיישב לו טוב. בדרך כלל כשהאדם רוצה לחשוב על הקב"ה הוא משהו שגורם לו להתרחק, "מה שייך בכלל? הרי 'לית מחשבה תפיסא ביה'³⁷ וממילא האדם מרחיק את עצמו מהמחשבה על ה'. דיברנו על כך בשיעורים

³⁷ ע"פ פתח אליהו

³⁶ בראשית רבה סח ט

על דעת אלקים של הרב קוק, שכשחושבים על הקב"ה הרבה פעמים מסיחים את הדעת³⁸. וכשלומדים שער היחוד והאמונה טוב רואים שהמחשבה על ה' יכולה להיות פשוטה.

אז שנזכה להיות יהודים פשוטים. שנרגיש שהקב"ה איתנו ממש במיוחד פה כל כך קרוב עוד יותר להרגיש כמה ה' איתנו.

תודה רבה על הזכות גם להוציא את הספר וגם להיות פה במקום הזה.

לחיים לחיים!

לפעמים, מגודל ועצם של החזיון, גם לפעמים תכנס בה איזה חמדה שירית רפויה, - אבל לא תוכל להחזיק מעמד בחיים, ואם רוממות החזיון יתגבר הרבה בשרעפיה, תהיה מוכרחת להסב פניה ממנו.

³⁸ ראה שם: המחשבה הילדותית לא תזוז ממקומה, וכל שיחה ושיגה יהיה רק עם העצם, - החזיון שהוא מרום ונשגב, אז תתע במסילות זרות לרוחה. אמנם תתבטל

התבוננות בסיפורי צדיקים

שוטה נשאר שוטה

הדברי חיים מצאנז אהב תמיד לספר שר' נפתלי מראפשיץ היה רגיל לומר: מאוד איני אוהב את השוטים, אפילו כשאהיה בעולם העליון ואראה כיצד מובילים שוטה ואחריו שלשה עשר קרונות מלאאים עולם הבא, ארוץ אחריו בכל הרחובות ואקרא: "נאר בלייבט נאר (שוטה נשאר שוטה) איני מקנא בך" ואשנה ואשלש.

(מגדולי התורה והחסידות (ברומברג) ח"א עמ' קב)

לי קשה להבין את הסיפור הזה באופן פשוט. זהו סיפור מאוד מוזר.

אך לאחר ההתבוננות נראה שר' נפתלי החביא את כל ההסתכלות שלו על עצמו בתוך הסיפור הזה.

ר' נפתלי היה ידוע כחכם גדול³⁹.

ר' נפתלי צייר כאן כיצד הוא עולה למעלה. הרי פה כולם חושבים שהוא חכם, אבל למעלה כולם חושבים שהחכמה שלו לא אמיתית. אז מה יגידו לו? ללכת לגיהנום? הרי הוא עשה מעשים טובים כשהוא היה בעולם הזה. אז למעשה יתנו לו להיכנס לגן עדן.

אך ר' נפתלי לא מרוצה מכך. הוא רואה בעיני רוחו שמכניסים אותו לגן עדן, והוא אומר: "שוטה נשאר שוטה". כי גם אם אני אכנס לגן עדן, אני עדיין אשאר מה שהייתי, אני לא אהפוך את עצמי.

שאלה: כאשר שמעתי את הסיפור הרגשתי שהוא מרחיק אותי ממנו, כי באמת לא הבנתי אותו.

³⁹ וכמו שהוא עצמו ציווה שיחרטו על המצבה שלו "יחיד בדורו בחכמה אלוקית".

תשובה: זה לא בטעות שהסיפור הרחיק אותך. כאשר ר' נפתלי סיפר את הסיפור הוא ידע שהוא ירחיק את האנשים. כנראה שזה באמת מה שהוא רצה.

מה מרוויחים מכך שרבי חסידי אומר כזה דבר? ר' נפתלי רצה שתהיה רחוק ממנו. מה הוא מרוויח מכך? ר' נפתלי חושב – הרי גם אני מרגיש שהקב"ה כל הזמן עושה שאני אהיה רחוק (ובסוף הוא עושה אותך חסיד כמו כל חסיד). הרי כל מה שאני חכם הכל בכאילו, ביחס לה'. ברור שהחכמה של ה' והחכמה שלי היא לא אותה חכמה.

מה הוא הרוויח בזה? שיהיה לך המון שפלות, אך הוא עשה זאת בצורה של חכמה.

מהי הייחודיות באופן בו ר' נפתלי אמר זאת?

ר' נפתלי אמר את הדברים כך שהשפלות שמתקבלת היא לא שהאדם עסוק בשפלות של עצמו אלא שהאדם מרגיש שהקב"ה משפיל אותו. במקום להיות נתון בשפלות של עצמך, הוא פעל שתרגיש שהקב"ה משפיל אותך.

שאלות ותשובות בעבודת ה'

שאלה: מה הם כוונות המקווה לבני הנעורים?

ידוע ששאלו פעם את האמרי אמת מהי הכוונה של המקווה, וענה שהכוונה היא להיכנס ולצאת... מאידך, ידוע שהיו צדיקים שהיו שוהים הרבה במקווה⁴⁰.

אם כן יש שתי גישות, גישה אחת אומרת שלא להיות יותר מדאי זמן מתחת למקווה אלא להיכנס ולצאת. ויש גישה שאומרת שטוב להיות בתוך המים הרבה זמן, והכוונה של האדם כאשר הוא נמצא במים הרבה זמן היא שהוא מרגיש שהוא צריך נשמה חדשה כדי לצאת בחיים, שעליו להיוולד מחדש.

יש עוד כוונה מיוחדת למקווה מרבי דוד מלעלוב⁴¹, שאמר שהכוונה של המקווה היא שהאדם יורד יורד וכשהוא מגיע הכי למטה הוא מתכופף.

להיכלל בה'

יש כוונה של המקווה שמופיעה אצל אדמו"ר הזקן (בסדור עם דא"ח). הכוונה היא שעניינם של מים הוא תענוג, וממילא מקווה הוא עניין של תענוג. אבל אפשר לכוון זאת גם בצורה לא נכונה. יכול להיות מצב שבו המים מצמיחים לאדם תענוג של עולם הזה במקום טהרה. ה' ירחם לאיפה הטבילה במקווה יכולה ליפול.

נסביר קצת את העניין:

כאשר האדם טובל במקווה הוא צריך להרגיש תענוג. לכן עיקר המקווה קשור לשבת (או לערב שבת או לשבת בבוקר), ושבת כידוע עניינה תענוג.

התענוג קשור ליצירה. כאשר האדם נמצא בתוך המקווה הוא צריך להרגיש כאילו הוא בלוע בתוך הקב"ה, וזה התענוג שיש לו. הוא מרגיש שהוא רוצה להיות נכלל בקב"ה לגמרי. זה נקרא תענוג, וזה נקרא לחזור לעיבור. איפה העובר נמצא? בתוך הרחם, ובתוך הרחם יש מים. העובר שוחה בתוך המים.⁴²

בכל אופן, עיקר העניין שהאדם יכול להרגיש שהוא נתון בתוך הקב"ה. כאשר אדם נולד בתוך העולם הזה אנו רוצים שיהיה לו זיכרון מאוד חזק מהזמן שהנשמה שלו הייתה עדיין בלועה וממילא כולה טהורה, כמו שאנו אומרים "נשמה

טוב שבמקום שהעובר יעבור מהמים ברחם ישר לאויר כדאי שקודם יכנס לתוך מים ולאחר מכן יצא לאויר. כאשר העובר נמצא בתוך המים לאחר הלידה הוא ממשיך את העיבור ולאחר מכן יוצא.

⁴⁰ כמובן, הכוונה שהם היו שורים מתחת למים במקווה, לא שהיו שוחים במקווה...

⁴¹ מובא בזכרונם לברכה ז' שבט עמוד רמב

⁴² יש כאלה שאצלם אפילו הלידה עצמה היא לתוך מים, אומרים שזה עושה

שנתת בי טהורה היא אתה בראתה", לפני שבראת אותה היא הייתה טהורה. למה היא הייתה טהורה? כי היא הייתה חלק ממך עוד לפני שיצאה החוצה. כאשר "בראתה" הכוונה שהוצאת אותה החוצה ('בר' הוא מלשון הוצאה) ואז הנשמה הפכה למשהו עצמאי. אבל לפני כן היא בתוך ה'.

כאשר אדם נכנס למקווה הוא יכול להרגיש תענוג, והכוונה שהוא יכול להרגיש את הקב"ה. עכשיו הוא חי מבפנים, הוא עטוף לגמרי, ה' עוטף אותו והוא נמצא בתוך ה'. כאשר זו התחושה, ממילא לאחר מכן כשהאדם יוצא מהמקווה, הוא מרגיש שהקב"ה בורא אותו והוא נולד מחדש ורוצה להתחיל חיים חדשים.

זו הכוונה של המים. יש אימרה מהבעל שם טוב⁴³ שכאשר אדם רואה מים יגיד שהבעל שם טוב אמר שזה סימן ברכה. מים הם סימן ברכה, והכוונה שיש בהם הרבה תענוג ושפע אינסופי. מה הכוונה שצריך להגיד בשם הבעל שם טוב דווקא? כי הבעל שם טוב הוא התענוג האינסופי, הוא בלוע בתוך ה', וכשאתה רואה מים אתה רואה איך זה להיות בלוע בתוך ה'. כשאדם נכנס למקווה והוא רואה את המים במקווה הוא צריך לחשוב איך הוא הולך להיכנס לתוך הקב"ה כמו שהוא היה בזמן עיבורו ועוד יותר כמו שהוא היה בתוך ה' לגמרי. זה מה שעליו להרגיש, שהוא בתוך ה' לגמרי. אני יכול להישאר שם ולהיות שם וזהו.

לחיות רק מה'

יש צדיקים שהאריכו להיות בתוך המקווה. הם רצו להישאר שם עד שלא יהיה להם אוויר לנשימה⁴⁴ כי הם רצו להרגיש שהם באמת בלועים בתוך ה' ולא בתוך המים⁴⁵. כי העיקר להיות בלוע בתוך ה'. יש אומרים שאם אתה תחשוב שצריך להיות בלוע בה' ובפועל תהנה מהמים זה לא טוב, לכן אתה צריך להיות בתוך המים עד קצה גבול היכולת של הנשימה, ואפילו קצת אחרי, כל אחד לפי מידת צדקתו. כידוע שהיכולת לחיות מתחת למים משתנה. אדם שמתרגל לזה יכול הרבה זמן להיות בתוך המים. והרבה צדיקים היו מתחת למים באריכות גדולה מאוד, והיו מתפללים שם הרבה על שאלות שנשאלו והיו יוצאים החוצה ורואים את התשובות.

מה שהאדם נשאר במים עד שהאדם מרגיש שנגמרו לו החיים מרוב שאין לו נשימה הכל רק בשביל שהוא ירגיש שבאמת החיות שלו היא מה' ולא מהמציאות. עיקר הכוונה בסופו של דבר היא שהאדם ירגיש כאשר הוא נכנס למים שהחיות שלו מהקב"ה ולא ממנו. הוא לא צריך לנשום ולא לאכול, אלא שכמו שכאשר היה עובר במעי אמו אכל ממה שאכלה ונשם ממה שנשמה כך בטבילה במקווה האדם

⁴⁵ אמנם יש לכך עוד סיבות, שכן יש עוד כוונות למקווה כפי שדיברנו.

⁴³ היום יום, כ"א טבת
⁴⁴ ראה ספר המידות המתקת הדין
אות נד. ועיין ליקוטי הלכות יו"ד ח"א הלכות
הכשר כלים, ד' סוף אות כ'.

נכנס פנימה והוא חי ממה שהקב"ה (שנקרא "חי החיים"). ה' מחייה גם אותי. כל זה כאשר אני נכנס למקווה.

להיוולד מחדש

לאחר מכן כשאני יוצא מהמקווה אני רוצה להיוולד מחדש. כאשר אני יוצא בעצם הקב"ה החליט שאני יהיה בחוץ, וכשה' שם אותי בחוץ הוא מתכוון שהוא רוצה שאקיים את השליחות שלו. ה' מוציא אותך החוצה כדי שתוכל להיות שליח טוב. שלחו אותך, זרקו אותך החוצה. כמו שכתוב⁴⁶ שבזמן שהיה מבול היה זה כמו מקווה שכל העולם טבל בתוכו, ואז צריך לשלוח את היונה.

לכן כאשר האדם רוצה לצאת החוצה מהמקווה הוא צריך להרגיש שעכשיו הוא יוצא עם שליחות חדשה שהוא רוצה לעשות אותה, ולהרגיש שמולידים אותו. לכן על פי הכוונות השם שקשור מאוד למקווה קשור גם ללידה. בכוונות האר"י של הלידה מכוונים את האותיות אל"ד שמכוונים במקווה.

בכל אופן לענייננו, יש את ההסתכלות על המים. אדם נכנס פנימה ונבלע בתוך המים, בתוך הקב"ה, ויש את מה שהוא יוצא החוצה והופך להיות שליח טוב.

נקשור את הדברים רגע לעבודת ה':

הרבה פעמים בחר - או בגלל חטאות נעורים, או בגלל שאין לו כח לקום בבוקר בגלל שאין לו חשק לראות את הרמ"ם שצועקים עליו 'תעבוד את הקב"ה', או סתם כי הוא מיואש מהאישיות שלו, או סתם הוא כבד, כל מיני... - אז אדם שהוא כבד, כאשר הוא נכנס לתוך המקווה הוא אמור לצאת זורם יותר, הוא אמור להיוולד מחדש. לשם כך נועד המקווה. כאשר לאדם אין כח והוא מיואש מעצמו וכו', הוא יכול להיכנס למקווה, והוא יוצא לא מיואש. הוא מרגיש כמה הוא רוצה לצאת לחיות. עם רצון חזק.

נקווה שהמקווה החדש פה ישמש את האנשים גם כדי להרגיש תענוג מלהיבלע באלקות וגם לרצות להיוולד חזק בלי כבדות בכל הכח.

